

Spomini na Foto klub Javornik-Koroška Bela

Po odsluženju vojaškega roka leta 1954 sem dobil delo v Železarni Jesenice pri elektro vzdrževalcih na Javorniku. Moj mojster je bil France Kreuzer, znani amaterski slikar, planinec in tudi ljubitelj fotografije. Mene je navdušila fotografija. Včlanil sem se v foto klub, ki je imel svoje skromne prostore v kleti v hodniku med šolama. Do njih se je prišlo z dvorišča po strmih visečih stopnicah, ki so bile slabo osvetljene. Ob deževju se je v kleti pojavila voda. Položili smo opeke, da smo prišli do vrat klubskih prostorov. V prvem prostoru smo imeli predavanja, tam smo se pogovarjali, izmenjavali izkušnje, tehtali kemikalije in sušili fotografije. V drugem prostoru je bila daljša miza, na katero smo razporedili razvijalne posode (razvijalec, voda, fiksir, voda). Imeli smo kopirnik ter povečevalnik Idro, ki je bi narejen v Celju, in sušilnik za fotografije. V začetku še nisem imel fotografskega aparata. S posredovanjem Jožeta Prešerna sem potem kupil rabljeni dvooki refleksni fotoaparat Ikofleks (format 6x6). V klubu smo bili zbrani zanimiva mlada družčina: metalurgi, kemiki, električarji, lovci, planinci ... Vsi smo želeli fotografirati in izdelovati črno-bele fotografije. Znanje in izkušnje smo pridobivali pri starejših, iz foto revij in tudi iz knjig. Imeli smo knjigo Frana Hlupiča, ki jo je leta 1951 izdala založba Ljudske tehnike. V njej so bili opisi fotografskega aparata, lastnosti fotografskega materiala in opis negativnega in pozitivnega procesa. Po knjigi smo pripravljali razvijalec in fiksir. Kot fino znati razvijalec za filme in plošče smo si pripravljali Kodak D76. Leta 1960 je izšla pri Državni založbi Slovenije knjiga Karla in Draga Kocjančiča z naslovom Pot v novo fotografijo. S to knjigo smo dobili znanje o kompoziciji, o pripomočkih pri fotografiranju ter o drugih postopkih pri razvijanju in tudi o barvni fotografiji. Kemikalije (metol, hidrokinon, natrijev sulfid) smo nabavljali v Fotomaterialu v Ljubljani. Vse smo morali pretehtati po recepturi. Zato smo uporabljali odsluženo laboratorijsko tehtnico (do 0,5 grama). Filmov se ni dobilo. Dobivali pa smo ostanke filma, ki se je uporabljal v letalstvu. Ta je bolj širok in je delal zelo kontrastno. Na pravilno širino nam ga je razrezoval Jože Prešern. Film je bil brez perforacije (luknjic ob straneh). Primerilo se je, da je kdo naredil 36 posnetkov, vse na en del filma. Kasneje je Fotokemika iz Zagreba dala na trg že stehane kemikalije z navodili za pripravo in uporabo. Te pa smo lahko kupili že v trgovinah na Jesenicah.

Klub je organiziral tudi foto izlete v okolico: v Vintgar, Moste in Javorniški Rovt. Posebno mi je ostal v spominu izlet v Goriška Brda in to v času zorenja češenj. Dan prej sva s sodelavcem pritrjevala - električno varila telefonsko omarico. Večkrat me je oplazil v oči sij - stik elektrode z osnovo. Slabo sem spal, vožnja z vlakom ob Bači in Soči je bila prava muka. Bolečine v očeh in solzenje sta mi pokvarila fotografiranje in prav ves izlet. V temnico se je priplazil tudi krilati deček z lokom in puščicami Kupido. Njegove puščice so zadele Marico in Milana ter Marijo in Andreja.

Poslali so me na inštruktorski tečaj v Celje, kjer sem svoje fotografsko znanje obogatil. To znanje mi je prišlo prav kasneje, ko sem več kot 20 let vodil foto krožek na OŠ Karavanških kurirjev NOB na Koroški Beli in za fotografiranje navdušil in usposobil kar nekaj generacij osnovnošolcev. Nekatere od njih danes srečujem na razstavah in vseč mi je, da so presegli svojega prvega učitelja. Jeseni leta 1959 sva bila z Janezom Žnidarjem iz Foto kluba Andrej Prešern Jesenice poslana tudi na prvi tečaj barvne fotografije v Jugoslaviji. Ta je bil v Mataruški banji blizu Kraljeva. Vodil ga je znani zagrebški fotograf Hohnjec. Pri delu smo uporabljali materiale - film, kemikalije, foto papir vzhodnonemške Agfe. Tečajniki smo prebivali v šotorih, kjer je bilo zelo vlažno zaradi jesenskega dežja. Šotori so bili postavljeni ob reki Ibar, ki je takrat močno narasla. Po prihodu domov pa sva na Jesenicah pripravila za prijatelje demonstracijo tega postopka. Postopek je bil dolgotrajen in tudi drag.

Foto klub Javornik-Koroška Bela je dolga leta vodil France Iskra, ki je bil obratovodja Javornika 3. V osnovni šoli smo pripravljali vsakoletne članske foto razstave. Ohranili smo tudi fotografije s teh razstav. Nekateri člani so si potem uredili temnice doma in klub je prenehal delovati. S fotografskim pozdravom: Dobro luč!

*Prvi jugoslovanski
tečaj barvne
fotografije leta 1959.
Tretji z leve zadaj
Janez Žnidar, četrta
z leve spredaj Andrej
Malenšek.
(last Andrej Malenšek)*